

הגיע אחוז המפחדות מהפלה (פחד מוצדק, לדעת הרופאים) בין בוגרות בית-ספר עממי ל-26.7%.

חמישית לא משתמשות באמצעי-מניעה

יך קורה שכמעט כל יולדת שלישית בארץ, יולדת ילד בלתי מתוכנן, ש-הוא לעיתים קרובות גם "בלתי רצוי" מבחינה כלכלית או אחרת? כאן הגיע הסקר לשני מימצאים, שהם בעלי חשיבות בלתי רגילה. על האחד מהם לא התעכב הסקר כלל, ודווקא לו יש חשיבות מיוחדת.

זהו המימצא שקבע כי 21.4% מכל המשתתפות בסקר, כלומר, חמישית מהיולדות, לא השתמשו מעולם, לפני שנכנסו להריון, בשימוש באמצעי מניעה, כולל האמצעי של "מישגל נסוג" או "ביאה מופסקת".

כאמור, לא התייחסו עורכי הסקר למימד צא זה, כיוון שמה שעניין אותם היה דווקא הנשים שאכן השתמשו באמצעי-מניעה. אבל כדאי להתעכב בנקודה זו, כדי לבחון מה אומרת העובדה, שהחמישית מכלל היולדות בישראל, כפי שמצביע סקר זה, נכנסו להריון ללא שימוש קודם לכן כל אמצעי מניעה?

בין נשים אלה גדול ודאי שיעור הנשים הדתיות הקיצוניות, שאצלן אסורה כל צורת מניעת הריון. אולם מאחר שבין הנשים שהשתמשו בסקר והגדירו את עצמן כדתיות, השיבו 59.3% כי הן משתמשות באמצעי מניעה שונים, הרי שעדיין נותר שיעור של יותר מ-10%, מכלל הנשים היולדות, שיאנו דתיות ולמרות זאת לא השתמשו באמצעי-מניעה.

עובדה זו מצביעה על כך שכמי עט כל יולדת עשירית בארץ, נכנסת להריון בתקופת המנוע המיני הראשון שאחרי ביתוק בתוליה.

רק 2.4 אחוזים משתמשות בגולה

בין הנשים שהשתמשו בסקר, הצביחו 1,199 מתוך 1,524 כי לפני שנכנסו להריון נהגו להשתמש באמצעי-מניעה. וכאן מניע תורו של המימצא הסנסציוני ביותר של הסקר:

822 נשים, שהן 68.6% מכלל הנשים שהשתמשו באמצעי-מניעה, וכי 54% מכלל הנשים שהשתמשו בסקר, סיפרו כי שיטת המניעה היחידה בה השתמשו בי מניעה המיניית כדי למנוע הריון היתה השיטה הנקראת "ביאה מופסקת", הידועה גם בשם "המישגל הנסוג", או בשפה עממית יותר — "לגמור בחוק".

לפני שניגשים לניתוח תופעה זו ומשמעותיה, כדאי לבחון באילו שיטות אחרות משתמשות נשים בישראל למניעת הריון, ומה מידת תפוצתן של שיטות אלה.

ובכן, במקום השני, אחרי שיטת הביאה המופסקת, באה שיטת הקונדום, 13.5%. מכלל הנשים המשתמשות באמצעי-מניעה הצהירו, כי הן באות במגע מיני עם בעליהן כשהבעל מצויד באמצעי-מניעה מגומי. שיטות אחרות למניעת-הריון המקובלות בישראל הן:

התקופה הבטוחה. שיטה זו היא למעשה ניתוח חירום חופשיים ללא כל אמצעי מניעה, תוך התנזרות מחיימין כי שבועיים בתודעה. בשיטה זו משתמשות כ-3.3% מהנשים, והיא ניצבת במקום השלישי בתפוצת האמצעי המניעה.

הגוליה, שהיא למעשה מבשרת המפכה המינית הגדולה של המאה, שזכתה לתפוצה המונית מאז תחילת שנות השישים, ומצאת רק במקום הרביעי בתפוצת אמצעי-המניעה בישראל, רק 2.4% מהנשים הנשאלות השיבו כי הן משתמשות בגוליה למניעת הריון.

60% מהנשים בגיל הפרייה משתמשות במישגל נסוג כאמצעי למניעת ההריון

שטיפה. חצי אחוז מכלל הנשאלות עדיין משתמשות בשיטה של שטיפת הנרתיק לאחר המגע המיני. שאר האמצעים, שמימושם בכדורים דרך הלידה, התקן תוך-רחמי ועד שיטות צירוף פים שונות, מקובלים בין הנשים בישראל בשיעורים נמוכים ביותר.

60% מן האוכלוסיה נסוגים במישגל

חזור עתה לתגלית העיקרית של הסקר, שהיא הממצא הקובע, כי שיעור גדול כל כך של נשים בישראל עדיין משתמש בשיטה העתיקה והפרימיטיבית של ביאה-מופסקת למניעת הריון.

מסתבר שבנקודה זו אין כל הבדל בין שכבות הגיל השונות של הנשים. בעוד שבין הנשים עד גיל 24 השתמשו 75% בשיטה זו, הרי בין הנשים בגיל 35 ומעלה נטו רק 68% לחיות חיימין בשיטת הביאה-המופסקת, כשהשיעור בשכבות הגיל בין אלה לאלה הוא נמוך יותר.

לעומת זאת יש הבדלים ניכרים בהתפלגות השימוש במישגל-הנסוג לפי ארץ הימוצא של הנשים ולפי מידת השכלתן. בי עור שבין ילדות הארץ נוטות רק 56.7% לחיות חיימין עם מישגל-נסוג, כששיעור דומה מקובל גם בין יוצאות אירופה שאמריקה, הרי בין יוצאות אפריקה מגיע שיעור זה ל-86.9%.

אבל גם אחוז זה הוא עצום כי השוואה למקובל בתרבויות אחרות. במחקרים שנערכו בארצות הברית, למשל, העלו כי רק 2% (שני אחוזים) מכלל הנשים משימשות בביאה המופסקת כאמצעי למניעת הריון.

אגב, מעניין לציין כי בין בעלות ההשכלה הגבוהה בישראל נפוץ, מלבד הקונדום, טבעת המותקנת בתוך הרחם. 15% מבעלות ההשכלה הגבוהה בישראל משתמשות בדיאפרגמה ובגוליות לעומת שיעור של כ-1% מכלל אוכלוסית הנשים היולדות. כשבאים להעריך סקר זה, עולה מעליה השאלה, באיזו מידה הוא מהימן, שכן הוא מקיף רק את אוכלוסיית הנשים היולדות

המהפכה האמיתית בשיטות למניעת-הריון, היתה בהשגת הגנה מירבית מפני הריון בלתי רצוי על-ידי אמצעים קבילים מאוד, בגלל העדר הקשר הישיר ביניהם לבין המגע המיני.

ובכל זאת, על-אף הפירסום הרב שניתן להם בעיתונות היומית והשבועית ובאמצעי התקשורת הממונים, אשר ללא ספק הביאו לידיעת הציבור הרחב את דבר קיומם של אמצעי-מניעה חדשים, קלים לשימוש, זולים יחסית ויעילים; על-אף העובדה, שתכשירים רבים מתוצרת-חוץ ומתוצרת-ארץ מציעים את השוק וקל להשיגם אף בלי מירשם רפואי; על-אף קיומם של מרכזים ומרפאות ציבוריים ליעוץ והדרכה בתיכונן המשפחה — לא נשתנתה התמונה בעשור האחרון והביאה-המופסקת נשארה שיטת המניעה הנפוצה ביותר בין הנשים היהודיות בארץ.

ממשך הד"ר טואף ומסביר את המשמעות הרפואית של עובדה זו: "הביאה-המופסקת היא העתיקה והנפוצה בין כל השיטות למניעת הריון. השימוש הנרחב בה מוסבר על-ידי יתרונותיה: היא פשוטה, אינה זורשת הכשרה והכנות, אין זולה ממנה. אולם להערכתה דרושה תשובה לשיטת שאלות עיקריות:

- האם השימוש בביאה-המופסקת אינו מוזק לבני-הזוג?
- האם יעילה שיטה זו ומשיגה את מטרתה באותה מידה כפי שנוטים ההריונות להאמין?"

הכל מתחיל במיטה

תשובה על שאלות אלה, מצטט הד"ר טואף שורה של מחקרים ופירוט מים רפואיים, שהנאמר בהם לא יוסיף דבר למי שאינו מצוי בסודות מונחי הרפואה. אולם סיכום דבריו מוביל למסקנות הבאות:

- למרות שלא נעשו מחקרים מדעיים רבים על הקשר בין מישגל-נסוג לבין תרופות פיזיולוגיות ופסיכולוגיות שונות, הוודים רופאים שונים, בהסתמך על מימצאים רבים, כי הביאה-המופסקת מוקה לשימוש משמשים בה, מלבד הנוק הנגרם על-ידי אי-אמינותה כשיטה למניעת הריון.
- פסיכיאטרים ורופאי-עצבים רואים בביאה-הנסוג סיבה, בין השאר, לקריחת המינית אצל האשה ולירידת כוח-הגברא אצל הגבר.
- המישגל-הנסוג תואר במחקרים רפואיים כרקע להתפתחות הפרעות נפשיות שונות באשה, אשר עקב הנסיגה הפתאומית נבצר ממנה להגיע לאורגאזם והיא נשארת במצב של מתח ותיסכול חריף, הכוללים מצבים של סלידה ואי-שביעות רצון. אצל הגבר ההשפעה היא שלילית עקב הדאגה לעיתוי המדויק של הנוסגה, ועקב ההשפעה השלילית של ההחלדה ה-פתאומית ברגע הקריטי.

מסכם הד"ר טואף: "העובדה המכרעת היא שבאוכלוסיה הישראלית הסיכוי להריון בלתי מתוכנן הנו גבוה עקב הכיולון בביאה המופסקת. מאכן המסקנה בלתי-רצויה, שאם ירצונו להקטין את הסיכוי להפלה מלאכותית, על הנוק הבריאותי שבה, עלינו להילחם בראש וראשונה בביאה-המופסקת ולמצוא דרכים לשכנע את הציבור, שאם ירצונו לתכנן את המשפחה, יעשה זאת בשיטות יעילות יותר — ופחות מזיקות — מהביאה-המופסקת."

הד"ר טואף מתריע מפני הסכנה מנקודת ראותו של רופא. פסיכולוגים וסוציולוגים יתריעו ודאי על סכנות נוספות, שניתן להיחסן לעובדה שצורת חיי-המין הנפוצה והמקובלת ביותר בישראל היא זו של המישגל-הנסוג.

תופעות חברתיות כמו התרחבות הפער העדתי והכלכלי, מתחילות ודאי במיטה, בינקודה זו מתח העצבים של הישראלי ה-מצוי, חוסר סובלנותו, עקנותו, חוסר יכולת ההתאפקות שלו — האם אין כל אלה נובעים מכך שחיי-המין שלו ביסודם, כפי שמגלה הסקר, הם מופרעים ומוזיקים? אחרי שהרופאים עשו את שלהם, כדאי שהסוציולוגים למיניהם ימשיכו לחקור את מידת הקשר, בין תפוצת המישגל-הנסוג בישראל לבין תופעות חברתיות שונות. אולי יגלה מחקר כזה, כי התנגדותו של הישראלי הממוצע לנסיגה מהשטחים, אינה אלא השלכה לסלידתו התת-חברתית מהמישגל-הנסוג, שהוא צורת הביאה המקובלת שלו אל האשה.

● במאמר שפורסם בהרפואה.